

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

Az erdélyrészi méhésztársaság
egyesület
szakfolyóirata.

Megjelenik havonként
Kolozsvárt

Apró hirdetések.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntelve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket rak táron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. 6—9

Sajler Géza, bádogos
Kolozsvár, Mátyás- király-u. 2. sz.

„Olcsó okszerű méhészet“

III-ik kiadása 65 ábrával

dr. Hilbertnél Szekszárdon
2 koronaért kapható.

Két darab **kettős Mayer-féle kaptár**
— igen jó állapotban — **olcsón eladó.**
Bővebbet a szerkesztőségtől.

Rendszer változás miatt, részben szalmával, részben sárral bélelt, teljesen jó karban levő egyesületi egyes kaptárait darabját 2 k. 50 fillérért eladom **Dr. Nagy Gejza** Kolozsvár.

Még mindig 38 métermázsa szép tarlóvirág-mez eladó a „Szétekintő Méhész“ szerkesztőség sajtényi méh-telepén. Ára métermázsanként 50 frt. 5 klg.-os postadozoz 3 frt 20 kr. — Nagybani rendelésnél a méz 1/2 métermázsa új bádogszállító-edényben szállítatik. A méz tisztaságáért jótállást vállal a szerkesztőség.

Világhirű!

a „**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról. o o o o o o o o o

Elsőrangú képek árai:

Olaj, aquarell- és pastellfestésben fénykép után.
48—63 cm. nagyságban, ára — — **20 korona.**
Legfinomabb kivitelű **Blom-, Platin és**
krétarajz ára — — **5 korona.**

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. o o

„**REKORD**“ festészeti műintézet,

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46. 3—29

Legkitünőbb óvszer a nap
és szél befolyása ellen a

„LILI-CRÊME“

Bámulatos gyors hatása. Zsirmentes, miért is nappal is használható. Az arcot fehérré, simává és üdévé teszi, a szeplőket ettünteti.

„Lili-Crême“ ára 1 korona.

„Lili-pouder“ ára 1 kor. 20 fill.

„Lili-szappan“ ára 70 fillér.

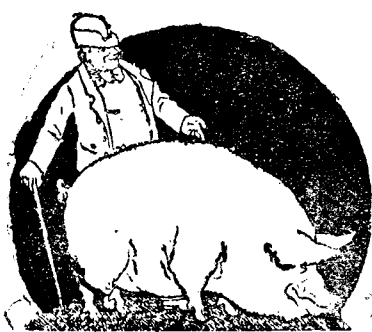
Kapható a készítő:

2-5

Dr. HINTZ GYÖRGY „Vörös-kereszt“ gyógyszer-
tárában Kolozsvárt, I. Mátyás király-tér 27. szám.

Gazdák figyelmébe!

f-6

Manhattan tápporral.

Manhattan nélkül.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlatni, aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar, aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az **MANHATTAN**

használjon

utánvétet,

hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor Vállalat — Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15 E.

Tűzmentes pénzszekrények.

REMÉNYIK L. és FIAI

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRTT, FŐTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istálló-lámpák.

Vasbűtorok nagy váiasztékban.

Ajánlom jól berendezett raktáromat mindenemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű **Bodor-féle kaptárok**, legjobb minőségű **műlep**, **javitott mézpörgetők**, **Hannemann-féle rács**, herefogók, **keretfogók**, méhész-pipa, dohányzók- és nem dohányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-keztyűk és mindennemű lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkekből különösen ajánlom a legjobb minőségű **vasekéket**, kézi kukoricza-morzsolót, amerikai aczélvillákat, kaszákat, sarlókat, gereblyéket, amerikai szénafűrészeket. Továbbá kerti fűrészeket, kerti ollókat és szemző késeket.

Végül fölhivom b. figyelmét **konyhaberendezési és háztartási** cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagyaltgépeket, ruhamángoló és facsaró gépeket, kitűnően zománczolt lemez- és öntött edényeket. Raktártartok még valódi berndorfi alpacca és alpaccaezüst evőszerekből és nickel edényekből.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölöm.

Kiváló tisztelettel:

Reményik L. és Fiai.

Ló- és marhanyíró-ollók.

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. A lap előfizetési ára egész évre 8 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny” szerkesztőségéhez Kolozsvár, Hosszu-utca, címzendők. Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc titkárhoz Kolozsvár, Honvéd-utca, a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyleti pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyás király-tér Bánffy-palota intézendők.

Hirdetés díja: garmond soronként 16 fillér, egy egész oldal: 6 Kor., féloldal 3 Korona 20 fillér; negyed oldal 1 Kor. 60 fill. Egyleti tagok és féléves hirdető 10 százalék egész éves hirdető 15 százalékos leengedésben részesülnek. A hirdetési díjak előre beküldendők.

A kéziratokat nem adjuk vissza

Felelős szerkesztő: dr. Nagy Gejza.

Kérelem.

Teljes tisztelettel kérjük igen tisztelt tagtársainkat és egyletünk barátait, sziveskedjenek barátaik és ismerőseik köréből egyletünknek minél több tagot megnyerni. A tagok bejelentését kérjük a titkárhoz intézni.

A szerkesztőség.

Olvasóinkhoz.

Az év vége felé sietünk A midőn jelen számunkkal az évet be is zárjuk, megragadjuk az alkalmat, hogy tisztelt olvasóinkat és tagtársainkat szívből üdvözljük s nekik szives támogatásukért köszönetet mondjunk. A mikor a közgyűlés megtisztelő bizalmából az év elején lapunk szerkesztését elvállaltuk, jól tudtuk, hogy mi-féle nehézségekkel kell megküzdenünk. De azt is tudtuk, hogy küzdelmünkben olvasóink szeretete sok mindent könnyebben elviselhetővé tesz s acélozza kedvünket. S ebben a tudatunkban nem csalatkoztunk Hogy azonban a lapot csakis a tisztelt olvasók szeretétével szerkeszteni nem nagyon könnyű dolog, azt az év

folyamán bőven volt alkalmunk tapasztalni. De azért nem panaszkodunk, hanem hálás köszönetünket fejezzük ki azon kevés, de lelkes munkatársainknak, kik becses közleményükkel s testvéries szeretettel segítettek abban, hogy beköszöntőnkben kifejezett céljainkhoz közelebb jussunk. Kérjük azonban szives és önzetlen támogatásukat a jövőben is, mert csak vállvetett munkával lesz lehetséges a méhészetet szeretett hazánkban arra a piedestalra emelni, a mely a méhészetet kiváló fontosságánál fogva méltán megilleti.

Lapunk mint eddig, úgy jövőben is szerényen, de buzgón akar a megkezdett pályán és a kitűzött cél felé futni. Csatlakozzanak tehát hozzánk a nemes cél érdekében mindazok, a kik még távol vannak s mi viszont őket csekély árért: 4 kor. előfizetési díjért mindenben támogatjuk, a mint ezt a méhészet érdeke megkívánja.

Olvasóink és szeretett munkatársaink közreműködését kéri
a szerkesztőség.

Egyesületi élet.

Igazgató-választmányunk november hó 19-én tartotta meg rendes ülését a szokott helyiségben. A választmány részvétellel emlékezett meg s adott jegyzőkönyvileg is kifejezést Szentgyörgyi Lajos főtitkárnak szeptember havában történt elhalálzásáról, ki ott volt az egyesület bölcsőjénél s 24 éven át az egyesület érdekében odaadó buzgósággal és kitartással működött. Legyen emléke áldott s munkássága s vasszorgalma buzdító egyesületünk minden egyes tagjára! Dr. Balázs Ferencz titkárnak, az elhunyt elhalálzása alkalmával tett intézkedéseit a választmány tudomásul vette s őt a főtitkári teendők további végzésével a megüresedett hely betöltéséig megbizta

A választmány a közgyűlés határnapját tűzte ki 1905. évi január hó 29-re, melyről az értesítést alább közöljük.

Felolvastatott továbbá a pénztárnok és kiadóhivatal jelentése, mit a választmány tudomásul vett. Elvileg kimondatott az is, hogy egyesületünk a Kolozsvárt alakulóban levő méhész-szövetségben is részt vesz azzal a kikötéssel, hogy 3 év múlva kilépése biztosítva legyen.

Elintézését nyert ezeken hivul több apró tárgy, melyekről részletesen jegyzőkönyvünk szól

Dr. Balázs Ferenc,
egyl. titkár.

Meghívó a közgyűlésre.

Egyesületünk évi közgyűlését 1905. év január 29-én, vasárnap, délután 3 órakor tartja az »Erdélyi Gazdasági Egylet« Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében, miről egyesületünk helyben lakó és vidéki tagjait azzal a kéréssel értesítjük, hogy a jelzett helyen és időben minél többen megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés sorrendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány évi jelentése.
3. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
4. Pénztárnoki jelentés az 1904. évi bevételekről és kiadásokról.
5. Az 1905. évi költségvetés megállapítása.
6. A tisztviselők és igazgató-választmány lemondása, az új tisztikar és igazgató választmány megválasztása.
7. Indítványok.

Indítványok az alapszabály 30. § a értelmében a közgyűlés határnapja előtt legkésőbb 8 nappal az elnökséghez nyújtandók be.

Az »Erdélyrészi Méhészegyesület« igazgató-választmányának Kolozsvárt 1904. november hó 19-én tartott üléséből.

BCU Cluj / Central University of Cluj
Dr. Balázs Ferenc,
egyl. titkár.

December havi teendők a méhesben.

Im itt vagyunk már a tél kellő közepében. Méheink a november hó első felében tett sűrű kiröpülésüket most már hosszú-hosszu időre kénytelenek lesznek beszüntetni és várni, hogy a tavasz mit fog számukra hozni. Valjon hány család fogja a jövő tavaszt megérni?!

A méhésznek ebben a hónapban méhesében különösebb teendői nincsenek.

Ha a méhész a havi emlékeztetőben adott útmutatásainkhoz hiven teendőit idejében, pontosan és lelkiismeretesen teljesítette, úgy a most beköszöntött s előreláthatólag tartós és hideg téltől nincs mit tartania, mivel a tél hidege a jó és bő mézkészlettel betelelt családoknak alig képes ártani. De jaj azoknak, kik a betelelés körüli teendőiket egyáltalán nem, vagy csak felületesen teljesítették, mivel ezeknek elegendő okuk van méhállományuk jövőjéért aggodni. A hanyag méhész (tulajdonképen *contradictio in adiecto*,

mivel hanyag méhésznek nem volna szabad léteznie) késői bánata azonban már hiába való, mivel a mulasztásokat most már pótolni nem lehet. Jobb a méheket most már a jó isten gondjára bízni, mint őket téli nyugalmukban zavarni, mivel a téli háborgatás reájuk nézve több veszélylyel jár, mint az esetleges gyenge mézkészlet, melyet februári vagy márcziusi szép napokon még elég jókor kiegészíteni lehet.

Tehát feltétlen nyugalom és csend honoljon méhesünkben. Legfeljebb az volna még megengedhető, hogy a nem elegendő melegen betelelt családok kaptárait még külön rongyokkal, szalmával vagy más melegtartó tárgyakkal befedjük, de úgy, hogy ezen művelettel a méheket legkevésbé sem zavarjuk.

Ezen időtájban legyen gondja a méhésznek, hogy a kaptárok röplyukai *teljesen* nyitva legyenek, mivel a levegőcsere csakis teljesen nyitott röplyukak mellett történhetik úgy, a mint ezt a méhek jóléte megkívánja.

A napsugarak káros behatása ellen úgy védekezhetünk, ha a röplyukak elé rézsut álló s megfelelő nagyságu deszkákat állítunk, melyek egyuttal azt is megakadályozzák, hogy a méhekre télen oly ártalmas hideg szelek közvetlenül a kaptárba bejuthassanak. Magától értetik, hogy a tulmagas röplyuknyílásokat sodronyszövevettel vagy alkalmasan elhelyezett szögökkel meg kell védeni az ellen, hogy rajtuk egerek vagy a még kisebb cickányok a kaptár belsejébe juthassanak. Ha a röplyukakat esetleg a frissen hullott hó betömte volna, azért nem kell aggódni, mivel a lazán fekvő havon keresztül a levegőkeringés akadálytalanul történik, sőt directe hasznos is a hólepel, mivel megakadályozza azt, hogy a kaptár melege tulságosan elveszzen. Amint azonban észrevennők, hogy a hó már olvadni kezd s a röplyukakat már jeges hó borítaná, úgy egy perczig se késsünk a havat eltakarítani.

Már a mult havi emlékeztetőben hangsúlyoztuk, hogy a méheknek télen feltétlen nyugalomra van szükségük. Evvel azonban világért sem mondtuk azt, hogy a méhest télen át meglátogatni nem szabad; sőt ellenkezőleg, télen is meg kell a méhest látogatni s méheink életét megfigyelni. Sok mindent észlelhetünk így s képesek vagyunk a méheinket fenyegető veszélyeket alkalmas intézkedésekkel elhárítani.

A röplyukak tisztántartására szintén ügyeljünk s a netalán ott heverő holt méheket kampós dróttal távolítsuk el.

De nemcsak ebből áll a méhésztéli foglalkozása. Nem! Most az ideje annak, hogy a méhésztéli emelése és terjesztése érdekében, valamint önmivelése céljából jó méhészkönyveket olvasson s a méhésztéli szakfolyóiratokat, melyeket talán a nyári munka idejében észrevétlenül és felvágatlanul félretett, előkeresse s ezeket tanulmányozza.

Célszerű továbbá tél idején a segédeszközöket jókarba állítani, a kaptárokat, kereteket és választódeszkákat a viasztól és propolistól megtisztítani, hibás kaptárokat kiigazítani, viaszt olvasztani, mülépeket készíteni stb. stb.

Saját jól felfogott érdekében cselekszik továbbá minden méhésztéli, ha a tél folyamán sürűbben tartatni szokott méhésztéli szakuléseken és felolvasásokon megjelenik s itt az év folyamán szerzett tapasztalatait közreadva, tanítva tanul. Az összeség érdekében cselekszik pedig az, a ki szerzett tapasztalatait, megfigyeléseinek eredményét papírra téve, azokat a méhésztársainak okulására egyesületünk szakfolyóiratában, a »Méhésztéli Közlönyben« közreadja.

Végül nem tartjuk feleslegesnek igen tisztelt olvasóinkat figyelmeztetni, hogy itt az ideje egész évi méhésztéli számot adni. Hogy haszonnal dolgoztunk e vagy veszteséggel, azt megtudjuk, ha az év folyamán tett feljegyzéseink alapján az évi mérleget összeállítjuk. A mérleg kedvező vagy kedvezőtlen volta szolgáljon zsinormértékül jövő évi üzemptervünk összeállításánál.

U. V.

Visszapillantás elmúlt méhésztéli éveimre.

Közlönyünk keretében nagyon kevesen szakítanak maguknak arra időt, hogy gyakorlati eredményeikről az olvasó közönségnek beszámoljanak, pedig ezen közlések rendszerint tanulságosak szoktak lenni, a mennyiben a méhésztársakat az ország különböző vidékein előfordult események felől tájékoztatják. Meg vagyok győződve, hogy miként nekem az ily irányú közlemények kellemes olvasmányul szolgálnak, úgy más méhésztársak is szívesen veszik, ha koronként egyik-másik tagtárs — még dillettáns is — a természet adományai- és munkássága eredményéről beszámol.

Épen ezért teszem ezt én is — és ezuttal is.

Öt éve elmúlt, hogy méhészettel nagyobb arányokban foglalkozom. A tenyésztéshez pusztán előszeretettel és a méhek iránti kiváló kedvteléssel kezdtem. Az anyagi érdekek oly távol lebegtek szemeim előtt, mint a miy messze van a czári birodalom központja Mandzsú szegény országától; viszont én is oly mértékben csalókoztam méhészetem terén az elmúlt 5 esztendőben, mint hős Kurapatkin és vitéz hadserege Mandzsúria völgyes és sziklás terepeinek megtarthatásában. Az orosz hősök is nyomulnak vissza birodalmuk központja felé; az én méhészetem pedig helyt áll — egyikre sem volt kedvező az idej aszályos év. Sárga, olasz méhekkel indítottam meg a tenyésztést, de nekem nem a sárga faj volt az ellenségem, hanem az elemek és a mostoha időjárás. Előző években beszerzett 2 olasz családom után állományom 1900. év tavaszán 10 családra szaporodott fel. Benső örömmel csüngtem és nagy kedvteléssel figyeltem ezen szép és nagytestű 100.000 nyi colonia életműködését; fellelkedtem a méhészet nagyobb arányú üzésére s üres óráim felhasználása mellett, télen át, a méheimet magában foglaló kaptárak számát 60 darabra emeltem fel, illetőleg egészítettem ki. Ezen méhflakok országos 1-es, 2-ös és 3-asok s a méhesben egymás felett 2 sorban vannak felállítva.

Reményeimet azonban a sors nem teljesítette, a mennyiben a méhtenyésztést fokozó s így a méhállományt sokasító 5 utóbbi év közül csak egy — az 1902-iki — volt kielégítő.

1901 év tavaszán 10 olasz családom mellé még 10 vásárolt vesszőkast soroztam. Ámde az új telep lakói közül — melyeket pauschál árban vásároltam — csak 5 mutatkozott életképesnek. Egy olasz család — a legerősebb — télen át vérhas folytán anyát vesztett; egy pedig kellő figyelem hiányában június elején — épen az az akácvirágzás idején — éhen halt. Ez utóbbi nagyon népes volt őszkor, a kaptár télen át szűk volt neki s ámbár szabadban telelve, télen át elég levegőben részesült, mégis igen korán fiasítani kezdett, a fiasítást nagy részben kidobta, mézkészletét pedig idő előtt elpazarolta s ilyformán az elfagyott gyümölcsfa- és akácvirágok tetemein a méhcsalád is éhen pusztult.

13 családdal jutottam a rajzás küszöbéhez. 12 rajt kaptam, de a rajok közül csak 8 vált teletőképessé; tehát 21 családdal indultam az 1902-iki télbe. Ez utóbbi év rajzás tekintetében ismét nem volt kedvező. Ellenben mézelés tekintetében igen jó volt. A teletőbe vitt családok jól kiteleltek s 1903 év tavaszán minden tekintetben kielégítő állapotban voltak. Ezen év is aszályos volt, a törzsek csak szórványosan rajoztak s mézelés tekintetében is a betelelés szükségén felül alig némi eredményt szolgáltatottak.

Ez év tavaszán egy zalamegyei nagyrabecsült méhésztársamtól, — ki mellesleg megjegyyezve a méhlegelők javításán is kitünő szakértelemmel fáradozik, — értesültem, hogy vidékén az elmúlt méhészeti év annyira nyomoruságos volt, hogy 167 Dzierzon és Neisser-kaptárban betelelt állománya a következő év nyár elejére kelve $\frac{2}{3}$ -részben éhen pusztult el. Elfagyott a gyümölcs- és akácvirág is s más legelő sem kínálkozott, nem ujt ki még.

Szakértő méhészeink azt tartják, hogy akác- és tarlóvirág nélkül nem lehet sikerrel méhészkedni, ez általánosságban igaz is; vidékemen azonban akác alig van, a tarlóvirág is ritkán ad legelőt mégis föltéve, hogy az időjárás kedvező, szép sikert lehet elérni Példa erre az 1902-iki év, midőn a mézürt kétszer lehetett kiürítenem, s a költésürből is sok sok felesleg származott.

Nálam fenti méhésztársamét vázolt rosz méhészeti év még nem fordult elő, mert ámbár 1903-ban a gyümölcs- és akácvirágzás is teljesen elfagyott, továbbá a nyár vége is annyira aszályos volt, hogy a szőlőfürtök a tőkéről sok helyen leaszottak; mégis az évet oly eredménnyel zárhattam, hogy egyfelől családaimat bőségesen telelhettem, másfelől pedig annyi mézet elraktározhattam, mikép tavaszi tartaléknak átlagosan 2 klgm. megmaradt, ezenkívül háztartásomat és ismerőseimet a szükséges mennyiségekkel elláttam.

Az elmúlt év őszen méheim szabályszerű betelelését szept. második felében teljesítettem. Ezen évben a családok nyárvégi és őszi aszály következtében a fiasítással korán felhagytak, november első harmadáig nap nap után szakadatlanul mozogtak s e miatt a népesség csaknem minden családnál a normálisan alul megfogyott. Ilyenformán országos kaptáronként átlagosan 12 kis kereten lettek téli szállásra előkészítve. A családok mézes lépekkel bőven elláttak, s a következő évben inséget egy sem szenvedett. November hó folyamán még néhány kijáró napjuk is került, úgy hogy a tulajdonképeni rabság december elején kezdődött meg, e hónap valamint 1904. januárban is az időjárás mérsékelt — de folytonos hideget hozott, sőt január 1—15. között huzamos 10—15° R. hideg uralkodott. Február 8—11. között általános kiröpülésre ujt alkalom, azután pedig a hó végéig ismét a pihenés napjai állottak be. Márczius 6 első napja is kellemetlen volt, 7-én pedig a virágpor hordás a mogyoróról kezdetét vette s így tovább az egész hó folyamán már némi életműködést az időjárás megengedett, mégis e hónap jellege inkább gyengének volt mondható, mivel sok csalóka napot szolgáltatott, melyeken az állomány sűrűn és erősen megtizedeltetett. A somfa csak e hó 30 án kezdett nyilni. A családok nagy része a fokozottabb fiasítást megindította. Április eleje kellemetlen napokat nyújtott, szűnetlenül szeles és hűvös idő volt, úgy-

annyira, hogy a kökény és baraczk csak e hó 12-én nyitotta fel első virágbimbóit. E hó második felében az időjárás kellemesebbre fordult, derült, szép meleg napokkal a gyümölcsfák általános virágzása is 22-én megindult s eltartott május hó 10-ig. Az alma és birs zárta be a virányt s méheink ez időszakot javukra elég jól kihasználták. A törzsek május végére népességükben tekintélyesen meggyarapodtak, ugyannyira, hogy a legtöbb család 18—20 keretre felszaporodott, sőt 12-én egy család a mézürbe felkerült, 20—30. között pedig még 9 család volt a mézürbe felereszthető. Egyébiránt pedig egész május száraz, aszályos jellegű volt, mert részletekben mindössze szabályosan eloszló 30 mm.-nyi csapadékot termelt. Ekkor a rohamos és nagymérvű fiasítást ellátó mézelés is megindult, sőt arra volt remény, hogy a méhészeti év minden irányban szép eredményt fog producalni. A családok kitünő erőben rajzásra tettek előkészületeket, a rajzást nagyszámban kezdték kiilletni.(?) Az időjárás azonban aszályos jellegét továbbra is megtartotta s így hirtelen kedvezőtlen fordulat következett be; a mézgyűjtés csak pångott, majdnem csődöt mondott, a családok rajzási vágyaikat beszüntették, a már meglevő anyabölcsőket lerágták s így a családszaporítás majdnem teljesen megszűnt. 30 duzzadó család közül mindössze kettő rajzott ki, két elő- és egy másodrajjal saporitván a telepet. Jobb is volt így, mert a nyár hátralevő része már oly kevés virágot nyújtott, hogy még ezen június közti rajok is csak külső segélynyújtás folytán váltak telelőképekké. Megjegyzem még, hogy állományom szaporítását célozván, 20 jó családot a költésürből tágulni nem engedtem s ezek egyike 2 rajt, egy másik szabadon terjeszkedhető 1 rajt eresztett.

A mézelést szolgáltató növény... tavasztól kezdve általában igen satnyán fejlődött, a legtöbb mézelő növényt igazán szájalom volt nézni s így a gazneműek ez évben alig mézeltek. Julius derekán az aszály már teljesen erőt vett a növényzeten, úgy hogy a július végén bekövetkezett esőzés már nem tudott segíteni a természetben. Ezen időszaktól kezdve tehát csak tengés-lengés volt a méhek élete s az életszükségletet is alig bírták megkeresni. Ilyen formán 10 család után a mézürből 80 drb. hézagosan kiépített mintegy 80 klgmnyi mézet és 20 darab üres keretet szedhettem el, a többi családoknál pedig alig maradt annyi mézes keret, amit tavaszi tartaléknak eltennem kellett.

A költésürek általában hiányosan voltak bemézelve s így valószínűen a családok tavaszi mézsegélyre fognak rászorulni. Az ősz is teljesen kedvezőtlen volt, mert hűvös napokat hozott s így a méhek csak koronként — elvéve — repülhettek ki.

A betelelésnél pedig igen nagy gondot okoztak a családok. Az aszályos nyárral igen elszaporodtak a darázsfélék is s többek

között ezek legveszedelmesebbike a lódarázs igen tetemes károkat okozott a méhekben. Ezen veszedelmes méhfarkas tömegesen jelentkezett a nyár derekától és nemcsak a virágokról szedte naponként száyszámra áldozatait, de a röplyukhoz is sűrűen ellátogatott és hordta el a munkában elfáradva hazatérő és őrméheimet. Néha naponként 20 - 30 darabot is lapát segítségével sikerült elpusztítani. A kis darazsak csak aug. - szept. -ben alkalmatlankodtak nagyobb mérvben. A halálfejú pillangó ellenben csak ritkán kísértett, ez azonban a szűkített röplyukakon a kaptárakba behatolni nem bírt. Nagyban kísérteni kezdett augusztus közepétől az inséges évek rettenetes réme: a rablás, melyet családaim csak a legnagyobb erőfeszítés és méhészi támogatás mellett voltak képesek visszautasítani és leküzdeni. Augusztus végén és szeptemberben annyi láb-logató-szimatoló zsvány jelentkezett minden kaptár előtt, hogy méheim őrserége kivált a délelőtti órákban valóságos élethál küzdelmet állott ki, minden pillanatban lehetett látni hol itt, hol ott a páros, hármas és négyes viadalban családjaikért vértanuságot szenvedő méhecskéket, úgy hogy ezen csunya látványtól majdnem elszorult a méhész szíve és lelke, mert a küzdő felek rendszerint a porondon élettelenül kerültek el. Egy igen erős család nem tudott önerejéből ellenállani a rablásnak, noha életre való egészséges anyja volt; ennek röplyuka elé egy 25 □ cm.-nyi túll szövetet szegeztem, azonban ez sem használt, mert a rablók a barikádöt megkerülték s a kaptár dolgozóival együtt bejártak fosztogatni a kaptárt. A családot 3 napra pinczébe zártam, ezután újból rendeztem építményét, jobban megszőkítettem s így ismét helyére állítva, az újból kezdődő támadást visszautasította. Többi családaim pedig pusztán a röplyuk szabályos használata folytán teljesen ellentállottak. Az 1902-iki jó év után tehát két egymásután következő nagyon gyenge esztendő következett, melyek közül mézelésre mindkettő egyformán rossz volt, rajzás tekintetében pedig 1903. kielégítőnek bizonyult. Az 1902-iki jó nyárelővel és rossz nyárutóval a családfentartást kielégítette, ellenben 1904. sem az egyiknek, sem a másikkak nem kedvezett, szóval sem raj, sem méz nem volt

Ezekből kifolyólag tanulságképen levonhatjuk azon consequentiát, hogy a mely év az első tavaszi és nyári hónapokban a méhekre kedvező időt hoz, abban a méhekre ha nem is áldás — de legalább fentartó siker rejlik; ellenben az elrontott évelőt a nyárvégi kedvező idő többé visszapótolni nem bírja. Május, június, július a méhek hónapja, ha ez jó, úgy a méhek munkás szorgalmát siker koronázza, ellenben pedig a méh is, a méhész is számításában csalatkozni fog. Nyugodtan el merem mondani, hogy ha még 2 ily gyenge év méhészetemre bekövetkeznék, minden iparkodá-

som csödbe juna. és méheim talán még hirmondónak sem fognának maradni.

Adja Isten, hogy másképp legyen!!
Magyar Igen, 1904. nov. hó.

Ajtay Geese Bálint.

A parasztkaptár és alkalmazása

— Bergmeier József. —

Ha manapság mindazon kaptárokat, a melyeket kínálnak, be akarnók szerezni és kipróbálni, bizony ezzel sohasem lehetnének készen

Sok kísérletezés és tanulmány kellett ahhoz, míg végre oly kaptárt találtak — melyről ezen sorok szólnak — s melyben a méhek daczára, hogy ezen kaptár nem egyéb egyszerű szekrénynél, természetesen fejlődhetnek.

A méhészkedők között szoktak *méhészeket* és *méhtartókat* megkülönböztetni, mely utóbbiakról a képzett méhész bizonyos lenézéssel szokott beszélni; pedig nem ritka dolog, hogy épen a *méhtartónak* van bő mézszüretje akkor, a midőn *méhész* szomszédja alig képes annyit termelni, a mennyi méheinek téli eleségül kell. Ezen nincs mit csodálkozni, ha meggondoljuk, hogy a *méhész* rendes körülmények között olyan kaptárookban méhészkedik, melyek a méhcsaládba való gyakori beavatkozást egyenesen megkövetelik. Minden beavatkozás: háborgatás; a méhek háborgatása pedig kíros hatású. E fölött már nem lehet vitatkozni, mivel a méheknek, ha természetesen akarnak fejlődni nyugalomra, csendre van szükségük. Tehát csak az a méhlikás lesz a legjobb, mely a méheknek a természetü fejlődéshez szükséges nyugalmat biztosítja s a méhésznek pedig lehetővé teszi, hogy az elkerülhetlenül szükséges beavatkozást a legrövidebb idő alatt elvégezze. Ilyen kaptár a Kuchenmüller-féle parasztkaptár.

Ezen kaptárban a mélieknek annyi teret bocsáthatunk rendelkezésükre, a mennyire szükségük van; másrészt pedig a teret, szekrények elvételével, annyira szűkíthetjük, a mennyire kedvünk tartja. Azonkívül a családot részekre bonthatjuk, a nélkül, hogy ezáltal a családot valamely veszélynek kitennők.

Egy további követelmény a családok tetejének melegen tartása. Tehát a mézürt is melegen kell tartani, mivel hideg méztérbe a méhek nem szívesen mennek. A parasztkaptárnak emeletszerű nagyobbitása ládikák aláhelyezésével (minek inkább korábban, mint későbbben kellene megtörténni) nagyon könnyű s egyuttal biztos szer a rajzás meggátlására.

A parasztkaptárral szemben minden más kaptárforma azért van hátrányban, mivel mindezeknél a költőteret szét kell bontani, míg ellenben a parasztkaptárnál a költőfészek szétbontása teljesen elkerülhető.

A Kuchenmüller-féle méhészkedés a méhek természeti életén alapszik s e mellett a legegyszerűbb és legbiztosabb, mely lehetőségessé teszi a földmivelő gazdának azt, hogy ő is keretes méhészettel foglalkozzék. A gyakorlat bebizonyította, hogy a fejlődésben levő méhcsalád lefelé fejlődik s hogy a legtermészetesebb eljárás az, mely a költőteret ládikák alá helyezésével nagyobbitja. A felfelé való teradás csak nagyon jó mézelési időben ajánlatos.

A Kuchenmüller-féle parasztkaptár egyes szekrényeinek kettős oldalfalai üresek, mivel tapasztalat szerint az álló levegőoszlop a legrosszabb hővezető, mely úgy a tulságos hideg, mint a tulságos nyári melegség ellen a méheket legjobban képes óvni. Minél melegebb pedig a kaptár belseje, annyival inkább kiterjesztik a méhek a fészüket s annyival több sejtet tud az anya bepetézni.

Tudvalevő dolog, hogy a méhek a költőfészket a téli fészekből melegítik s hogy a hideg a költőfészek felé az oldalfak irányából jön; minél nagyobb a költőtér, annyival több hideg fér el benne és megfordítva, minél kisebb a költőtér, annyival könnyebben tudják ezt a méhek melegen tartani. A parasztkaptárnál a költőfészek félkerettel, vagy vízszintesen fekvő egész keretekkel kitöltött két ládikában van, melyben a méhek munkájukat épügy, mint a szabadon élő méhtörzs, felül kezdik s lefelé folytatják az aláhelyezett ládában. Az időnek hidegebbre való fordulásánál tartani nem kell, mivel a parasztkaptárban a család természetesen fejlődik, tehát csak annyi keretet fed be, mint a mennyi a nép erősségének megfelelő.

Mivel ezen kaptárnál a költőfészek háborítatlanul marad, mi által a méheknek a természetszerű fejlődés biztosítva van, minél fogva az ezen kaptárokban való méhészkedés a legkevesebb időt igényli; a szükséges kevés fogás pedig mindenki által könnyen végezhető. Ez az egyedüli kaptár, melynél a méhész neje is, férje távollétében, a szükséges munkákat bátran végezheti.

Az egész tavaszi vizsgálat ezen parasztkaptárnál abból áll, hogy a fenékdeszkát kicseréljük, ezt pedig olyképen eszközöljük, hogy a két ládát *szétválasztatlanul* a fenékdeszkájától levesszük s alája egy tiszta tartalék fenékdeszkát helyezünk. Az így kicserélt fenékdeszkát tisztítás után a második család alá, a másodikét a harmadik s i. t. helyezzük. Tehát a vizsgálat a legrövidebb módon eszközölhető.

A főhordás beálltakor, jó mézelési időben, a kaptárt egy

kiépített keretekkel felszerelt láda fölé helyezésével nagyobbítjuk. Nehogy azonban az anya a felső ládába juthasson, a költőtér és a fölé helyezett fiók közé Hannemann-féle anyarácsot kell tenni. Ha a kaptárt idejében megnagyobbítjuk, a rajzást is legtöbb esetben megakadályoztuk. Rendes mézelési időben azonban legcél- szerűbb egy fiókot műléppel felszerelt keretekkel megtölteni s ezt a költőfiókok alá helyezni. A méhek a műlépeket azonnal munkába fogják, a kikelő fiasítás által megüresedő legfelsőbb kereteket ellenben mézzel megtöltik. Kedvező mézelési viszonyok között nemcsak egy, hanem két fiókot is lehet aláhelyezni.

A mézszüretnél a kereteket egyenként szedhetjük ki a legfelsőbb fiókból, vagy a mi még egyszerűbb, az egész legfelsőbb fiókot emeljük le, a melyből a méhek csakhamar a kaptárhoz visszaszállnak. A kipergetett kereteket aztán egy fiókba helyezzük s ezt kitisztítás végett a családok alá helyezzük. Keretbak, keretszekrény, rajtgógó láda és sok egyéb eszköz ezen kezelésnél nélkülözhető, sőt felesleges.

Ha anyátlan vagy gyöngé családokat egyesíteni kell, akkor az egyesítendő családokat sodronyszövet válaszfalal egymás fölébe helyezzük s 24 óra leforgása után a válasz-szövetet elvesszük s az egyesítés megtörtént. Ily módon új anyát is adhatunk a családnak.

A Kuchenmüller-féle kaptárok szabadalmazva vannak, áruk ennél fogva valamivel magasabb, ezzel szemben azonban biztosak lehetünk a tartósságuk felől úgy, hogy ilyen kaptárak apáról fiúra szállhatnak a nélkül, hogy használhatóságuk szenvedett volna.

Magam csak egy évvel ezelőtt kezdtem parasztkaptárokból méhészkedni, de már is mondhatom, hogy evvel nagyobb eredményeket értem el, mint eddig bármely más kaptárformában. A könnyű kezelés és a költőtér szentsége azok a körülmények, melyek ezen méhészkedést minden más fölé helyezik, miért is a Kuchenmüller-féle módszert mindenkinek melegen ajánlhatom.

Hangok a méhkasból.

(Folytatás.)

Az 1887 iki év a székelyföld minden népére még mai napig is szomorú emlékü. Nagy szárazságot rendkívül esős időjárás váltott fel, minek szomorú következménye az lett, hogy a gonddal, fárad- sággal megművelt föld még ez elvetett magot sem adta vissza. A székelyföld vidor, dalos, munkás népének ajkán elhalt a nóta, ijesztő rémként fel-fel kezdé ütni hidrafejét a legborzasztóbb ki- sértet — az éhség.

Az emberek gondtelt fővel némán köszönték egymást, mindenik arcán a bánat és keserőség vont barázdát; a templomokban ájtatos hívők kara zsoltoszmát zengett az eget urának, tőle várván a megpróbáltatások e nehéz idejére enyhületet, segedelmet, s boldog volt az, kinek a hit erőt adott szembeszállni a sorssal, vagy reményt csepegtetett csüggedő lelkébe.

Vessünk fátyolt e szomoru emlékü időkre, mely az egész székelyföldnek egy évi természetét tette tönkre és sok családnak egyedüli támaszul a koldusbotot juttatta.

Ez időtájban a kivándorlás is oly mérveket öltött, melyhez fogható sem azelőtt, sem azután nem volt észlelhető.

Történetünk színhelye Kászon-Jakabfalva lévén, lássuk csak, mik történtek ott ez időkbén.

Bizony semmi vigasztalót nem láttunk itt sem. Szomoru egyhangu élvtelen élet, nehéz küzdelem a sorssal, mely e derék népnek szájából a betevő falatot is kicsikarta.

A szerencsétlenség összehozza az embereket. A haragos szomszédok felejték a perpatvart, mint jóbarátok vigasztalták egymást a boldogabb jövő reményében, s érdes, munkától feltört kezeik egymás jobbját szorítva, tőnek fogadást egymás támogatására.

Aztán huzták, viselték a robotot tovább mindannyian. Nem történt semmi új, csak kevesebb kémény füstölgött a házak tetején, a fonók, szántók, aratók dala maradt el itt is, többet látogatták e templomot, kevesebbet a korcsmát.

Mindezeket a történeti hűség kedvéért előre kellett bocsátani, mert a Benkő Mózes bíró uram sok szép fekete hajszálának oly tiszteletet parancsoló ezüstfehér színüvé való változása is e nehéz év küzdelmeiben, szenvedéseiben leli magyarázatát.

S most felveszem az elejtettnek látszó fonalat, s ez újra a nagy diófa alatti méheshez vezet, hol a kis Sándorka épen azon mesterkedik, hogy valami úton-módon, egy kis mézet tudjon magának egyik lépből előlegezni, végezvén ezen műveletet megszokott gyakorlattal egy fakanál nyelével. Ugy látszik azonban, hogy Sándor urfi ezen inyenckedő erőlködését nem akarta siker koronázní, mert a kis méhek olyan ellenséges indulatu magatartást kezdtek tanusítani kis barátjukkal szemben, amely ökelmét a gyakorlati méhészkedés további folytatásától teljesen elrettentette, természetesen egy pár fültövi daganat kellemesnek épen nem mondható érzetének hathatós támogatásával.

Benkő Mózes bíró uramnak fiacskája ily sok idejü elmaradása végtére is feltünvén, a biztos tudat határozottságával tartott a kertnek, jónak látva a consequentia kedvéért útközben egy hajlé-

kony suhogóra szert tenni, így akarván biztosítani az apai tekintély oly sokszor ingadozó sikerét.

E kis elbeszélés tovább szövésénél már a phantasiának nagyon kevés tere jut, mert a hivatkozott igazsághoz hiven be kell vallanom, hogy Sándor urfi és a suhogó ez alkalommal kézzelfogható összeköttetésbe nem jöhettek egymással, minek okozója megint a falu Gáspár nevű harangozója volt, ki ép e pillanatban a rendelkezése alatt álló nagy és kis haranggal olyan dissonans hangversenyt rendezett, a miből Benkő Mózes uram is tisztába jöhetett azonnal, hogy a sok elemi csapás után a falut még a tűz veszedelme sem kerülte el.

Az emberek eszeveszetten, fejvesztve szaladgáltak fel s le. Mindenki a vész színhelyére sietett. Az egész falu pár perc alatt talpon volt. Kádak, cebrek működésbe jöttek s magától értetődik, hogy a bíró, mint a falu első embere, felejtván Sándorkája buv helyét nyomozni, az elsők között volt, kik az oltás munkájában derekasan résztvettek.

Kohn árendás istállója gyuladt ki soha meg nem fejtet okból.

A léget nyomasztó füst tölté be. A zsarátnokok égő paraszát szárnyaira kapta a szél s vitte házról házra. Alig telt el fél óra, egész falu negyed lángokban állott, sőt a mind jobban erősödő szél az egész falut veszélyeztette.

A derék lakosság azonban emberfeletti erővel gátat vetett a pusztító elem tovább terjedésének, s Benkő Mózes bíró csak késő este térhetett haza portájára a napi fáradság kipihenésére.

Otthon azonban rettentő hír várta. Fiacskája Sándor nyomtalanul eltűnt.

A míg a tűz az egész községet rémületbe ejtette, addig a kis Sándorka sem töltötte az időt hiábavalóságokkal, sikerült neki ugyanis a méhészet iránti hagyományos előszeretetének tanujelét adandó, pár kast oly egyensúly vesztésbe hozni, a mely, tekintve magas fekvését, az alatta álló Sanyikának feje búbját komolyan veszélyeztette.

A gondviselés azonban Sanyika szereplésének szinesebb mezőt jelölt ki, mert míg a karók válogatásában árult el éber szakismeretet, addig egy fekete ráncosképű anyóka benézvén a kerítésen, a gyanutlanul játszó gyermek figyelmét, a kőbor cigányok raffinált tehetségével igyekezett magára vonni, s eme csalogatásnak végeredményében, mint láttuk, azon sikere volt, hogy Sanyika a falu bírájának és egyszemélyben kedves atyjának rémüleiére az esti órákban a legszorgosabb kutatás dacára sem volt feltalálható

Helyreigazítás és figyelmeztetés!

A mult számunkban »Méhészek figyelmébe« című rovatban hirdett »Méhész Gazda« című könyvecske 10 fillér postabélyeg előzetes beküldése mellett egyesületi tagoknak díjmentesen küldetik.

A »Méhészeti Közlöny« kiadóhivatalánál (Honvéd utca 94. sz. a következő méhészeti könyvek rendelhetők meg:

1. »*Méhészeti katalauz*«, írta: Albu József. Ára 60 fillér.

2. »*A méz apológiája*«, németből fordította Prónay Albert, a méz különböző felhasználási módjának leírása. Ára 1 K 80 fillér.

Mind a két könyv úgy kezdőknek, mint gyakorlott méhészeknek igen alkalmas és tanulságos. Az ár és 10 fillér postabélyeg előzetes beküldése mellett bármelyik könyv azonnal küldetik. Ezen kívül megrendelhető a »Méhészeti Közlöny« régi évfolyama 2 K 24 fillérrel.

Az 1905. évre belépő új tagoknak egyesületünk azt a kedvezményt is nyújtja, hogy régebbi és újabb időből még készletben lévő egy évfolyamot díjmentesen megküld,

Különfélék.

Az egylet tagjaihoz. A mint erről lapunk ez évi folyama tanuskodik, tisztelt tagtársainkat a tagdíjak befizetéseért nem igen zaklattuk. Ennek oka abban rejlik, hogy tagjaink nagy része felhívás nélkül fizetett. Vannak azonban egynehányan, a kik — bizonyára feledékenységből — még hátralékban vannak. Ezeket felkérjük, hogy hátralékaikat még újév előtt szíveskedjenek kiegyenlíteni, nehogy az újév kezdetén a csekély tagsági díjért kellemetlenkedni legyünk kénytelenek.

A salétrom mint kábitó szer. Már ismételten leirtuk lapunkban az eljárást, hogy miképen kell a méheket salétrommal elkábitani. Ajánltuk mint igen egyszerű és könnyű áttelepitési és egyesítési módszert, mely különösen kezdőknek könnyíti meg a munkát s legalkalmasabb eljárás mindazoknak, kik az áttelepítés munkáját minél gyorsabban kívánják végezni. A salétrom a legcélszerűbb szer, hogy a ként a használatból kiszorítsa. Alkalmazási módja a következő: veszünk 10 fillérért salétromot, azt kevés forró vízben feloldjuk, s az oldatban tenyérnyi nagyságu vászondarabokat áztatunk be. Mikor a vászondarabok már teljesen átáztak, kivesszük s napon megszáritjuk. A salétromoldattal telített száraz vászondarabokat, ha meggyújtjuk, sziporkázva s erősen kábitó füsttel égnek. Ha most méheket kívánunk kábitani, ugy veszünk egy ilyen vászondarabot, azt egy szita alá helyezzük, mely fölé az eikábitandó kas kerül. Hogy a kábitó füst el ne szálljon, a szita és

kaptár érintkező felületét ronggyal körülkötjük s erre a salétromos vázondarabot meggyújtjuk. A meggyújtástól számított egy percz alatt a kábitás megtörtént, mire a kast körüldoboljuk, hogy az összes méhek kihulljanak. Az elkábitott méheket, melyek emlékező tehetségüket teljesen elvesztették, tetszés szerinti céljainkra használhatjuk.

A vasút a méhészet érdekében! Nem a mi, hanem a porosz állami vasútak igazgatása felszólította az alárendelt üzletvezetősegeit és forgalmi felügyelősegeit, hogy a méhészetet mint kevés fáradsággal járó s igen jól jövedelmező gazdasági ágat alantass közegeiknél minden tőlük telhető módon terjesszék. A porosz állami vasút igazgatósága a méhészkedés minél intenzívebb tenyésztése érdekében felhívja üzletvezetőit és forgalmi felügyelőit, hogy a környékükön fenálló méhészegyesületekbe mint tagok belépjenek s így a maguk személyes példaadásukkal az alárendelt személyzetre buzdítólag hassanak.

Egyben kilátásba is helyezi az említett vasútigazgatóság, hogy a forgalmi felügyelőségek ajánlatára alárendelt közegeit anyagilag is támogatni fogja.

Valjon nem volna-e czélszerű, ha a magyar állami vasútak igazgatósága is ezen példán felbuzdulva, a méhészkedést alantass közegeinél terjesztené s így a személyzetet számottevő mellékjövedelemhez juttatná.

Ajánljuk ezért a porosz államvasútak ezen intézkedését a magyar vasutak intéző köreinek meleg figyelmébe.

Szerkesztői üzenetek.

A. G. B. — *Magyar-Igen.* Becses közleménye megjelent. Igen kérjük, hogy jövőben csak az iv első lapjára sziveskedjék írni, mivel mind a két oldal felhasználása a nyomdában nehézségeket okoz. Köszönet.

Sz. V. — *Almosd.* Levelére külön válaszoltunk.

A. K. — *Méhes.* Degenerált törzseinek felsegélyezésére szükségesnek tartjuk a vérfelfrissítést.

V. J. — *Véghlcs.* Nem, a szövetség célja inkább reális, anyagi előnyökre irányul, az ideális cél csak másodlagos.

Tartalom: Kérelem. *A szerkesztőség.* — Olvasóinkhoz. *A szerkesztőség.* — Egyesületi élet. *Dr. Balás Ferencz.* — Meghívó közgyűlésre. *Dr. Balás Ferencz.* — December havi teendők a méhesben. *U. V.* — Visszapillantás elmúlt méhészeti éveimre. *Ajtay Cecse Bálint.* — A parasztkaptár és alkalmazása — Hangok a méhesből. — Helyreigazítás és figyelmeztetés. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10. sz.

ERDÉLYI MŰVTUM

359 * 1907. NOV. - 9.

KÖNYVTÁRA.